

Allegretto:

A handwritten musical score consisting of ten staves. The notation is dense and includes various musical symbols such as notes, rests, and dynamic markings. The first staff begins with a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The music is written in a cursive, handwritten style. There are several instances of heavy blacked-out passages, likely indicating corrections or deletions. A prominent marking 'Da Capo. 7. 8. 9.' is written vertically between the fourth and fifth staves. The piece concludes with the word 'Finis.' written below the final staff.

Finis.

Ismeretlen Mozart-autográf az Országos Széchényi Könyvtár Zeneműtárában

A Zeneműtár fennállásának 90. évfordulójáról megemlékező számunk semmiképp sem lehetne teljes egy, az elmúlt hónapokban világszerte nagy figyelmet keltett felfedezés híre nélkül: a zenei gyűjtemény azonosítatlan töredékei között Wolfgang Amadeus Mozart A-dúr szonátájának (K. 331) egy részletére bukkant a tár vezetője. Az autográf bifóliót 2014. szeptember 26-án, a nemzeti könyvtár dísztermében tartott „Kutatók Éjszakája” rendezvény keretében mutatta be a kéziratot azonosító Mikusi Balázs, Ulrich Leisinger, a salzburgi Mozarteum kutatási igazgatója, valamint Kocsis Zoltán, aki nem csupán a töredék zenei újdonságairól számolt be a nagyszámú hallgatóságnak, hanem egy korabeli fortepiano kópiáján elő is adta a teljes szonátát.

Az újonnan felfedezett forrás összesen négy oldalt tartalmaz Mozart eredeti formájában kilencoldali autográfjából. Az 1r oldalon a nyitótétel teljes 3. variációja, valamint a 4. variáció zöme szerepel; ez utóbbi utolsó négy üteme nyúlik át az 1v oldalra, amelyre az 5. variáció java része is került; majd a 2r oldalon ennek utolsó három ütemét a teljes 6. variáció követi, s a tétel éppen a lap alján zárul. Az utolsó, 2v oldalon a teljes Menuetto szerepel, amely alatt a lap utolsó sorában a trió első tíz üteme olvasható (*lásd a faksimilét a szemközti oldalon*). Mindennek fényében egyértelmű, hogy a most felbukkant töredék eredetileg egy másik bifólióba volt belecúsztatva, amelynek 1r és 1v oldala a nyitótétel témáját és első két variációját, 2r és 2v (a teljes kéziratot tekintve 4r és 4v) oldala pedig a trió folytatását valamint a közismert *alla turca* finálé kezdetét tartalmazta. Minthogy a teljes szonáta végül nem fért el a Mozart által kezdetben előkészített két bifólión, a zárótétel végét a zeneszerző egy külön lapra jegyezte le – ezt a hosszú ideje ismert töredéket 1991 óta a salzburgi Mozarteumban őrzik. A most felfedezett bifólió, a salzburgi töredék, valamint a továbbra is lappangó „külső” bifólió feltehetőleg már Mozart életében elszakadt egymástól, s minthogy a Zeneműtárban előkerült forráson – az OSZK saját bélyegzőjén kívül – nincs semmilyen, a provenienciára utaló jelzés, a kéziratnak a nemzeti könyvtárba vezető útja még tisztázásra vár.

Zenei tartalmát tekintve a most azonosított négy kéziratoldal viszonylag kevés eltérést mutat az Artaria által 1784-ben Bécsben megjelentetett első kiadáshoz képest, de éppen emiatt szolgálhat fontos tanulságokkal a szonáta elemzői és előadói számára. Az autográf ugyanis megerősíti az első kiadás néhány olyan részletét, amelyeket a mértékadó Urtext-közreadások rendszeresen „korrigálnak”: a menüett harmadik ütemének utolsó hangja például *cisz* helyett egyértelműen *a*, a 26. ütemben pedig Mozart egy figyelmeztető # utólagos beszúrásával is egyértelműsíti, hogy a 24–26. ütemek még A-dúrban olvasandók, nem pedig a tudós közreadók által javasolt a-mollban. Az autográfól készült digitális felvételek hamarosan szabadon hozzáférhetővé válnak az interneten, s a kézirat – a Salzburgban őrzött utolsó lappal és az Artaria-féle első kiadással együtt – az Országos Széchényi Könyvtár és a Stiftung Mozarteum Salzburg közös faksimile kiadásában is megjelenik, a kutatók és az előadók tehát a leghitelesebb források ismeretében immár maguk dönthetik majd el, egy-egy vitatott esetben melyik megoldást választják.